

ŞALOM

151. SAYI

Dergi

Mutlu
Yıllar

TAHRAN
Çocukları

Edirne kuşatması
& ANJEL HALA

Küllerinden doğan
NOTRE DAME

Göz alıcı bedenlerin
ardındaki manzara

Sinestezi
ve Yaratıcılık

DOHÁNY CADDESİ
SİNAGOĞU
Macar Yahudileri'nin
anısını yaşıyor

NEŞENİN
FAYDALARI
&

Yosi
Mizrahi

Yeni bir yıla, 2025'e adım attığımız bu sayımızda, dünyanın, bölgemizin ve ülkemizin bugününü düşündükçe... "Umut" diyorum...

Prusya vatandaşı Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900), "Hayatında neden'i olan bir insan, hemen her nasıl'a dayanabilir," dese de...

Avusturyalı Nörolog-Psikiyatrist Victor Frankl (1905-1997) bu fikri anlam arayışıyla birleştirir. "İnsanın Anlam

Arayışı" (Man's Search for Meaning) kitabında Frankl, Auschwitz toplama kampında hayatta kalma deneyimlerini anlatırken, umudun ve anlam arayışının insan hayatındaki önemini derinlemesine ele alır. Frankl'a göre, bir insanın hayatında anlam bulması, en zor koşullarda bile hayatta kalma gücü sağlar.

Evet, anlam bulma umudu yaşatır... İnsanın gelecekte yaşayacağı bir anlam ya da hedefe olan umudu, dayanıklılığın en önemli kaynağıdır. Frankl, toplama kamplarında bile hayatta kalanların genellikle bir anlam ya da amaç arayışında olduklarını gözlemler ve şöyle söyler: "İnsanın her şey elinden alınabilir; ancak bir şey hariç: insan özgürlüğünün sonuncusu—her koşulda kendi tavrını seçme, kendi yolunu seçme özgürlüğü."

Varoluşçu psikolojisiyle, umudu sabit bir şey değil, bireysel anlam bulma yolculuğunun bir parçası olarak görür. Anlam her insanda farklı olabilir: bir sevdiği için yaşamak... bir hayali gerçekleştirmek... hatta bir acıya anlam yüklemek gibi...

Umut ise, biriciktir... kişiseldir. "Hayat her bir bireye, kendi anlamını sormaz; aksine, birey, hayattan sorumluluğunu alır," derken Victor Frankl umudun

Suzan Nana Tarablıs

yalnızca bir bekleme olmadığını, aktif bir sorumluluk gerektirdiğini vurgular. İnsan, hayatına bir anlam yüklemek için çaba göstermelidir.

27 Ocak 1995'te Polonya'da katıldığım Auschwitz-Birkenau'nun Sovyet Kızıl Ordu tarafından kurtuluşunun 50. yılı törenlerinde, sadece gazetecilik yaşamımın değil, hayatım boyunca benzerine rastlamadığım şekilde ruhumu dağılayan deneyimlerin başında gelen, hayatta kalan Mengele ikizleriyle yaptığım

söyleşilerdi. Duygularımı damıttığımda anladım ki, insanın gelecekte yaşayacağı bir anlam ya da hedefe olan umudu, dayanıklılığın en önemli kaynağıydı. İnsanların hayatta kalma motivasyonları, gelecekte yaşayacakları anlamlı bir yaşamı umut etmeleriyle güçleniyordu. Umut, kişinin kendisini, ilişkilerini ve çevresini anlamlı hale getirmek için aktif bir çabası...

...Ve evet! insanların en zorlu koşullarda bile umudu ve anlamı bulabilme yeteneğinin ne kadar hayati bir öneme sahip olduğunu işaret eden Frankl'e göre insanın gelecekte yaşayacağı bir anlam ya da hedefe olan umudu, dayanıklılığın en önemli kaynağıdır. O, toplama kamplarında bile hayatta kalanların genellikle bir anlam ya da amaç arayışında olduklarını gözlemler.

Sevgili okur, 2025 için dileğim, içsel gücümüzü her gün yeniden keşfedelim ve umudumuzu her dem dip diri turalım... Çünkü, insanın her şeyi elinden alınabilir; ancak tek bir şey hariç: insan özgürlüğünün sonuncusu—her koşulda kendi tavrını seçme, kendi yolunu seçme özgürlüğü...

Huzurlu, sağlıklı, umudun ve sevginin bolluğunda bir yıl olmasını diliyorum.

suzannana@gmail.com

ÇIZGI DIŞI

İRVİN MANDEL

Dergi

ŞALOM

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Silven Silvyo Ovadya

Genel Yayın Yönetmeni
Suzan Nana Tarabulus

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Verda Gümüşgerdan

Editör: Gila Erbeş

Yazarlar: Ester Almelek, Viktor Apalaçi,
Neşe Binark, Metin Delevi, Lolita N. Haleva,
Nermin Ketenci, Moris Levi, Emel Mizrahi,
Sebla S. Ok, Aslıhan K. Özdaş, Feride Petilon,
Elda Sasun, Miryam Şulam, Dr. Ömür Tanyel,
Elena K. Urgan, Aylin Yengin

Bu ay katkıda bulunan:
Rachel Alfandari

Çizer: İrvin Mandel

Reklam Koordinatörü: Edna Sarfati

Reklam Direktörü: Roza Kutiel

Reklam Pazarlama Uzmanı: Özgün Levi

Görsel Yönetmenler

Bella Parlakşimşek - Önem Çerçel

Kapak Fotoğrafı: Sebla Selin Ok

Yönetim Yeri / Abonman

Meşrutiyet Mah. Halaskargazi Cad. Maya Apt.
No:94 D: 20-21-22 Osmanbey ŞİŞLİ / İstanbul
T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44 F: (0212) 231 92 83

Basıldığı Yer

Kültür Sanat Basımevi Litros Yolu 2. Matbaacılar
Sit. ZB7-ZB11 Zeytinburnu / İstanbul
T: 0212 674 00 21-29-46 www.kulturbasim.com

Yayın Türü Yaygın - Süreli

SEÇKİN KİTAPÇILARDA SATILMAKTADIR.

<http://dergi.salom.com.tr/>

Gergedan Kitabevi

Bağdat Cad. No:268/A Caddebostan-İstanbul
(0216) 350 27 66

Remzi Kitabevi Akmerkez

Akmerkez E 3 Blok Etiler-İstanbul (0212) 282 25 75

Remzi Kitabevi Rumeli

Rumeli Cad. No:44 Şişli-İstanbul (0212) 234 54 75

Büyükada Kitapçısı

İskele Girişi No:2 Büyükada-İstanbul
(0216) 382 60 25

ŞALOM GAZETESİ ABONELERİNE ÜCRETSİZDİR

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

İçindekiler

8 KAPAK HİKÂYESİ Nermin Ketenci
Neşenin faydaları ve Yosi Mizrahi

12 SÖYLEŞİ Lolita Nahmias Haleva
Son Nazi Avcısı Efraim Zuroff

16 GEZGİN Suzan Nana Tarabulus
Budapeşte’de Dohány Caddesi Sinagogu

28 HABER Gila Erbeş - Nicholas Winton onurlandırıldı

30 TARİH Metin Delevi - Sefarad Bilim İnsanları -2

20 YORUM

Rachel Alfandari
Tahran Çocukları

24 MERCEK

Sebla Selin Ok
Göz alıcı
bedenlerin
ardındaki
manzara

34

34 KİTAP / SÖYLEŞİ Elda Sasun
Edirne kuşatması ve Anjel Hala

40 BİR İNSAN / BİR DÜNYA
Miryam Şulam - “Day One”
Markaların Görsel Vitrini

48 YORUM Moris Levi
Michelangelo ve “Çok Bilmişler”

48

51 HABER Gila Erbeş
Dünyanın bilinen en eski On Emir tabletini satıldı

52 İNCELEME Feride Petilon
Heykeller mi hikâyeler yaratır?
Hikâyeler mi heykelleri?

56 İNCELEME Aslıhan Karay Özdaş
Tarihte İstanbul kışları

58 GEZİ Ester Almelek
Doğa'nın yeşile boyadığı ülke

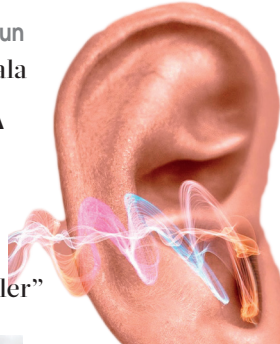
61 TİYATRO Nermin Ketenci - Fil Rüyası

62 SINEMA Viktor Apalaç
Suç ve Ceza Film Festivali'nde
öne çıkan filmler

66 SİNE / YORUM Neşe Binark
Kimse mükemmel değildir

36 HABER Elena Kovaçlı Uygan
Notre Dame'ın
küllerinden doğuşu

44 ARAŞTIRMA

Emel Mizrahi
Sinestezi ve
Yaratıcılık

58

52

69 HABER “Bay Sinema
Türker İnanoğlu” sergisi

70 SAĞLIK Dr. Ömür Tanyel
En pahalı süt; Saçlar

72 AJANDA'M Aylin Yengin
Hoş geldin 2025